

**รูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์
อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
Creative Public Management Vision Model on Human Well-Being Index of Alpha
Generation, Department of Mental Health, Ministry of Public Health**

**ดวงกมล พลศิริพัฒน์¹ และ ชยุต ภวานันท์กุล²
Duangkamon Ponsiripat¹ and Shayut Pavapanunkul²**

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2}
Suansunandha Rajabhat University, Thailand^{1,2}
E-mail: jukamon2009@gmail.com¹

Received: October 8, 2022

Revised: December 13, 2022

Accepted: December 14, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นปัจจัยพึงประสงค์ การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และ 2) เพื่อสร้างรูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟาจากภาครัฐและเอกชน จำนวนทั้งหมด 17 คน ตามเกณฑ์ของแมคมิลแลน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามมติของข้อมูลใช้ การวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม สถิติเชิงพรรณนา มัชยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยพึงประสงค์ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยอัตวิสัย ประกอบด้วย คิดให้เป็น คิดที่มีประโยชน์ คิดเชิงบวก และคิดเสริมสร้าง ปัจจัยภาวะวิสัย ประกอบด้วย การปรับตัว การเรียนรู้ การรู้เท่าทัน และการเพิ่ม ความสุข 2) จากการสังเคราะห์นำดัชนีมวลรวมประชาชาติ และ 7S ของแมคคินซี ทำให้เกิดคุณค่าสร้างสรรค์ และสร้างรูปแบบบูรณาการวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์นำการสร้างความสำเร็จดัชนีพัฒนามนุษย์ อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟาสู่สังคม 5.0 เพื่อเป้าหมายพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงคนไทย 4.0

คำสำคัญ: การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์, ดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุข, คนรุ่นอัลฟา

Abstract

This research aimed to identify the desirable factors, proposing a visionary model of creative public management relating to the well-being human development index of generation alpha, Department of Mental Health, Ministry of Public Health. According to the future research

theory method of using the Delphi technique approach to consensus of public and private experts on strategy for generation alpha's well-being human development, 17 persons in total were selected by the Macmillan criteria, obtained by the purposive sampling. Consensus data were collected from in-depth interviews and questionnaire and analyzed by descriptive statistics, including median and interquartile range (IR). The findings revealed that: 1) the two desirable factors: subjective factors consisting of clever thinking, helpful thinking, positive thinking, and empowering thinking, and objective factors, consisting of adaptation, learning, awareness, and increasing happiness. 2) the synthesized output of Gross National Happiness: GNH and 7 S McKinsey. It intends to progress the value creation of an integrated visionary model of creative public management, which could lead to success in the well-being human development index of generation alpha and achievement of society 5.0 for the Sustainable Development Goals (SDGs) strategy and Thai people 4.0.

Keywords: Creative Public Management, Human Well-Being Index, Alpha Generation

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2560 ถือเป็นปีเริ่มต้นการขับเคลื่อนประเทศภายใต้โมเดลประเทศไทย 4.0 ซึ่งจะนำพาประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำของความมั่งคั่ง และกับดักความไม่สมดุลในการพัฒนา พร้อม ๆ กับการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ “ประเทศโลกที่หนึ่ง” ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีได้วางไว้ โดยกำหนดเป้าหมายใน 4 มิติ คือ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นสร้างมูลค่าความอยู่ดีมีสุขทางสังคม เป็นสังคมที่เดินหน้าไปด้วยกันไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง การยกระดับคุณภาพมนุษย์ด้วยการพัฒนาคนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21” ควบคู่ไปกับการเป็น “คนไทย 4.0 ในโลกที่หนึ่ง” และการรักษาสีสิ่งแวดล้อมเป็นสังคมน่าอยู่ควบคู่กับการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำอย่างเต็มรูปแบบ (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) ในการที่จะทำให้ประเทศไทยและคนไทยที่จะมีบทบาทในอนาคตของประเทศต่อไป เช่นเดียวกับที่กำลังเป็นปรากฏการณ์ไปทั่วโลกก็คือ คนไทยรุ่นอัลฟา Alpha หรือ Alfa ได้แก่ คนไทยที่จัดอยู่ในกลุ่มตั้งแต่แรกเกิดถึงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (แรกเกิด-15 ปี) ซึ่งยึดถือตามแนวคิดนี้มีนักวิชาการให้ความสำคัญกับคนรุ่นอัลฟา คือ คนที่เกิดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - 2568 (ค.ศ. 2010 - 2025) ตามแนวคิดของผู้ริเริ่ม คือ แมคครินเดิล (McCrindle) งานวิจัยของนาจีและคอลซี (Nagy & Kölcsey, 2017) พบว่า ในยุคของโลกที่การรับข่าวสารต้องมีการกรองข้อมูลแทนจะเป็นยุคของโลกแห่งข่าวสารที่ขยายตัวแต่กลับกลายเป็นโลกของข่าวสารมีอย่างจำกัด จึงต้องเรียนรู้ความเป็นไปของคนรุ่นที่จะมีบทบาทในอนาคตซึ่งเป็นศาสตร์ (Science) มากกว่าจะคิด เป็นเพียงการจัดการหรือการตลาด (Management or Marketing) ประกอบกับรายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี พ.ศ. 2560 ของ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามรายงานเปิดเผยในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 พบว่า เด็กช่วงวัย 6 - 12 ปี

เป็นช่วงวัยเรียน มีการพัฒนาทางสติปัญญา (IQ) หรือความสามารถทางสติปัญญายังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) แม้ยังอยู่ในระดับเกณฑ์ปกติขึ้นไปก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาช่วงวัยอายุที่เริ่มสูงขึ้น เด็กวัย 13 - 17 ปี เข้าสู่การเป็นวัยรุ่นกับพบว่ามีปัญหาจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม จนเกิดปัญหาการติดเกมส์และพนันออนไลน์ จนนำมาสู่ปัญหาการฆ่าตัวตาย ความเสี่ยงจากโรคซึมเศร้าที่พบอยู่ในช่วงอายุ 10 - 19 ปี มีจำนวนเพิ่มขึ้น จนทำให้เกิดปัญหาต่อระบบการคิด (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2561)

การขับเคลื่อนไปสู่ประเทศไทย 4.0 ได้นั้น สิ่งสำคัญก็คือเตรียมคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 หรือคน 4.0 และช่วงวัยสำคัญ คือ การบ่มเพาะให้คนไทยรุ่นอัลฟา (Alpha or Alfa) ดังกล่าว ให้มีปัญหาเดียวแถม (Head) มีทักษะที่เห็นผล (Hand) มีสุขภาพที่แข็งแรง (Health) และมีจิตใจที่งดงาม (Heart) ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญของทุกภาคส่วนในประเทศไทยที่ต้องให้ความสนใจ รวมทั้งภาคสาธารณสุขในการที่จะพัฒนาคนไทยรุ่นนี้ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ผ่านโมเดล “สาธารณสุขไทย 4.0” ที่มีความสอดคล้องกับโมเดลประเทศไทย 4.0 ซึ่งการรู้เท่าทันสังคมโลกที่ต้องเผชิญจากภัย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ภัยการเรียนรู้เท่าทันดิจิทัล 2) ภัยจากสังคม 3) ภัยจากโลก เช่น เห็นได้ชัดกรณีโรคระบาด COVID-19 ภาวะโลกร้อน และสิ่งแวดล้อม 4) ภัยจากโทรศัพท์มือถือ และ 5) ภัยจากการต้องเรียนรู้เพื่อการทำงานในอนาคตที่ต่างจากปัจจุบัน โดยสิ้นเชิง (ABC NEWS Radio, 2020)

ด้วยเหตุนี้ การทำความเข้าใจหรือรู้จักคนรุ่นอัลฟาให้ลึกซึ้งขึ้นจึงกำลังเป็นที่สนใจศึกษาอย่างมากทั่วโลก โดยเฉพาะการพยายามหาปัจจัยที่เหมือนตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขเพื่อพัฒนาคนรุ่นอัลฟาอย่างมาก (Inhorn & Smith-Hefner, 2020; Cuzzocrea, 2019; ญุเบศร์ สมุทรจักร, กมลชนก ขำสุวรรณ และกัญญาพร สุทธิเกษม, 2563) ด้วยเหตุนี้เพื่อให้สอดคล้อง ผู้วิจัยขอนำแนวคิดของอมาตยา เซน (Sen, 2000) ซึ่งให้เห็นว่าการใช้ดัชนีการพัฒนามนุษย์มาวัดการจัดการภาครัฐนั้นเป็นการวัดที่เห็นพัฒนาการของมนุษย์เป็นแนวคิดเสมือนให้แสงสว่างแก่แนวทางการจัดการที่จะก่อมรรคผลในทางปฏิบัติแตกต่างจากการวัดอื่น ๆ ที่เหมือนตาบอดหรือตาฝ้าฟางต่อสังคมชีวิตของมนุษย์อย่างการวัดด้วยรายได้ประชาชาติ ซึ่งเป็นเพียง GNP พัฒนาเชิงวิชาการ และมองเพียงทางเลือกเดียวของการพัฒนาชีวิตมนุษย์เท่านั้น คือ มองมิติทางเศรษฐกิจรายได้หรือเชิงเศรษฐศาสตร์เป็นสำคัญ ส่งผลให้ปัจจุบันจึงเริ่มมีการศึกษาในปี ค.ศ.1990 ดัชนีการพัฒนามนุษย์ทางความอยู่ดีมีสุข โดยองค์การสหประชาชาติเพื่อการพัฒนา (The United Nations Development Program: UNDP) และด้วยแนวคิดของสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก (His Majesty King Jigme Khesar Namgyel Wangchuck) แห่งประเทศภูฏาน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกและถูกนำมาใช้ทางด้านความสุขประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) เพื่อสร้างดัชนีความสุขประชาชาติที่แสดงให้เห็นกับดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขได้อย่างดี โดยเฉพาะคนรุ่น อัลฟาที่ต้องปรับตัวรับกับสังคมดิจิทัล ที่เรียกว่า สังคม 5.0 เพื่อบรรลุยุทธศาสตร์เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ภายใต้โมเดลประเทศไทย 4.0 ก็ได้นำมาเป็นเป้าหมายไว้เช่นกันด้วย ถึงได้พัฒนาดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขเพื่อสู่ดัชนีความสุขประชาชาติ (Gross National Happiness: GNP) (Streeten, Burki, UI-Haq, Hicks & Stewart, 1981; Haq, 1999; Luchters & Menkhoff, 2000)

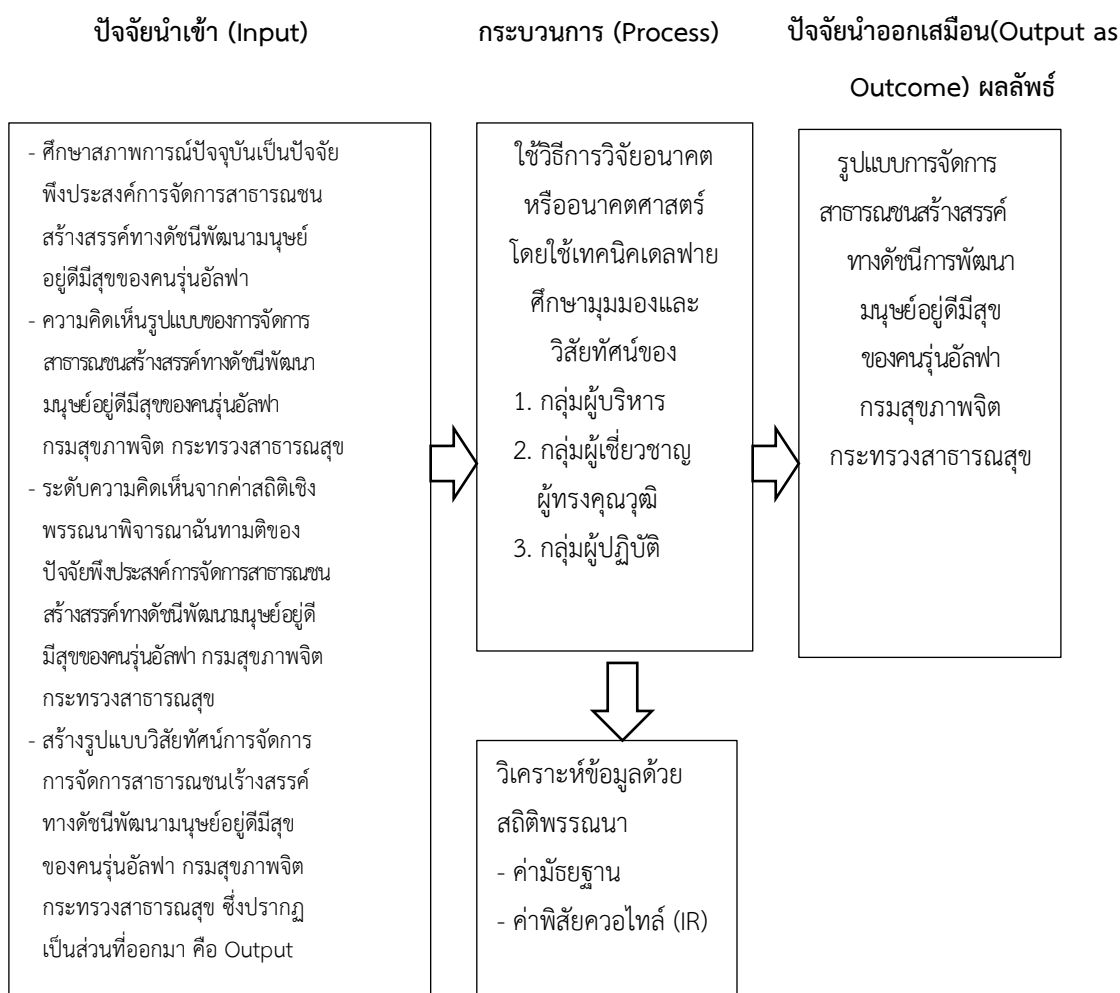
ดังนั้น จากเหตุผลที่กล่าวอ้างมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่ต้องศึกษาปัจจัยพึงประสงค์และนำไปสร้างรูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขชนสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา เพื่อส่งเสริมแผนพัฒนาสุขภาพจิตแห่งชาติ พ.ศ. 2561-2580 (กรมสุขภาพจิต, 2562) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ให้เป็นมรรคผล และส่งเสริมประสิทธิภาพของแผนพัฒนาที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น ในการมีสุขภาพที่ดีทั้งสุขภาพกาย จิตใจและความเป็นอยู่ที่ดี อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการจัดการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นด้วย ภาครัฐในการตอบสนองพัฒนาการของมนุษย์ในการเตรียมการตอบสนองความต้องการและเตรียมการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพื่อรวมการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นปัจจัยพึงประสงค์การจัดการสาธารณสุขชนสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อสร้างรูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขชนสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และปัจจัยนำออกเสมือนผลลัพธ์ (Output as Outcome) ตามแนวคิดเดวิด อีสตัน (Easton, 1965) ดังนี้

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาแบบเชิงวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา โดยมุ่งศึกษาแนวคิดการจัดการภาครัฐเพื่อความอยู่ดีมีสุข แนวคิดความสุขมวลรวมประชาชาติ และแนวคิด 7S ของแมคคินซี เพื่อการประยุกต์ใช้

แนวคิดการจัดการภาครัฐเพื่อความอยู่ดีมีสุข

แนวคิดการจัดการภาครัฐหรือการจัดการสาธารณสุขโดยรัฐหรือรัฐบาล (Hunt, 2009; Pedace, 2008; Epstein, Bishop & Levin, 1978; United States, Department of State, 1970) เป็นแนวคิดของรัฐบาลออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ด้วยการพิจารณาคุณภาพชีวิตของการอยู่ดีมีสุขซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นแนวคิดที่พิจารณาทางนักเศรษฐศาสตร์ แต่คุณภาพชีวิตของผู้คนมีหลากหลายมิติขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญของ สิ่งที่เกี่ยวข้องที่เรียกว่าทรัพยากรที่จำเป็นหรือต้องการ และหลักการของการพิจารณาความอยู่ดีมีสุขขึ้นอยู่กับความหมายจากค่านามธรรมตามจุดมุ่งหวังต้องการให้การจัดการภาครัฐต้องการ หรือบริหารจัดการสาธารณสุขโดยรัฐให้ความสำคัญในการเป็นกลุ่มเป้าหมายนี้ต้องดำเนินการสร้างความอยู่ดีมีสุข เช่น คำว่า คุณภาพชีวิต ความพึงพอใจในชีวิต สวัสดิการ มาตรฐานการครองชีพ ความเท่าเทียมทางสังคม (Quality of Life, Life Satisfaction, Welfare, Standard of Living, Live Ability, Social Quality) อย่างไรก็ตามทุกคำสำคัญก็มีศูนย์กลางหลักอยู่ที่ความอยู่ดีมีสุข (Well-being) เป็นกลยุทธ์ที่ต้องลงมือปฏิบัติ และผลลัพธ์หรือผลผลิตที่ออกมาชัดเจนเป็นสำคัญ เช่น คุณภาพชีวิต ความพึงพอใจในชีวิต สวัสดิการมาตรฐานการครองชีพเป็นแนวทางสู่ค่าสวัสดิการด้านต่าง ๆ ต่อไป ดังนั้น การพิจารณาความอยู่ดีมีสุขจึงเห็นได้ทั้งสองด้านพร้อมกันถึงแม้จะแยกพิจารณาก็ตาม แต่ทั้งสองด้านหรือสองปัจจัยนี้ก็ต้องเชื่อมโยงหรือพึ่งพาซึ่งกันและกัน คือ

- 1) ปัจจัยอัตวิสัย ได้แก่ การประเมินตนเอง ทั้งระบบคิด ค่านิยม แรงจูงใจ วัฒนธรรม
- 2) ปัจจัยภาวะวิสัย ได้แก่ การปรับตัวกับการยอมรับในสังคมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการเรียนรู้ และรู้เท่าทันสังคมเพื่อเพิ่มความสุขให้กับตัวเอง

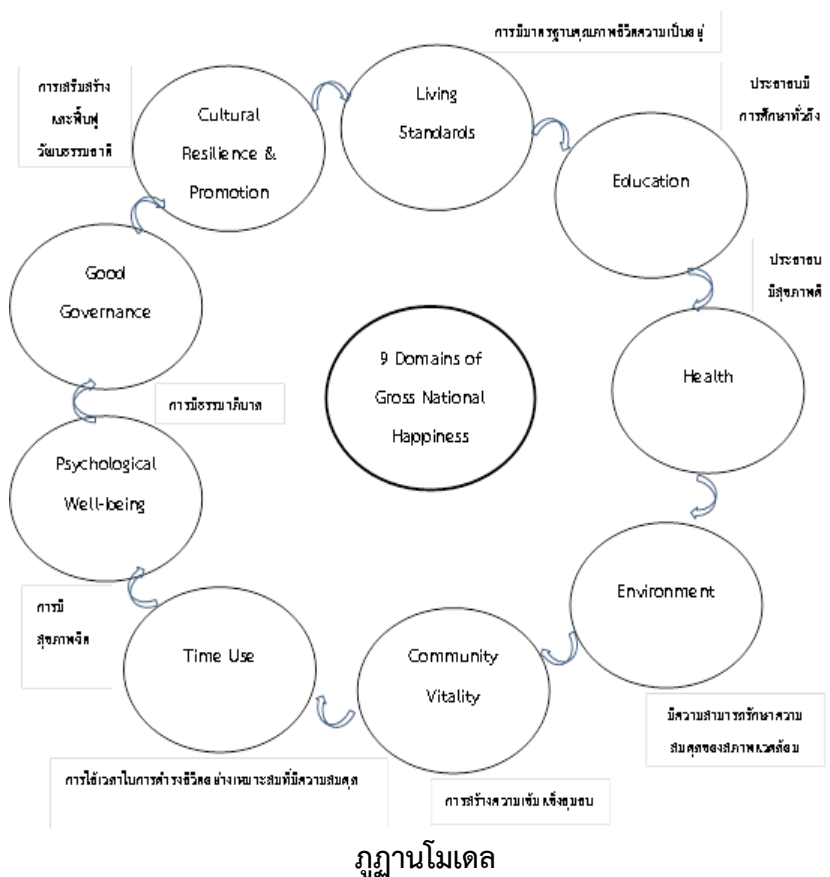
ด้วยเหตุนี้ การวัดความอยู่ดีมีสุขเพื่อพัฒนามนุษย์โดยมาตรวัดเสมือนตัวดัชนีที่เป็นความท้าทายทั้งทางแนวคิด และการนำไปปฏิบัติที่ต้องให้ความสนใจ โดยนำไปปรับใช้กับการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกทบทวนวรรณกรรม และบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ก็จะขอนำ The McMaster Model of Family Functioning ของประสิทธิภาพ 6 มิติของความอยู่ดีมีสุขทางรูปแบบหรือแบบจำลองครอบครัว จากงานสร้างสรรค์ของผลการวิจัยของแอปสไตนบิชอป และบาลด์วิน (Epstein, Bishop & Levin, 1978) ดังนี้

- 1) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเพื่อให้เกิดความสามารถทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการ
- 2) การเห็นการสื่อสารรอบตัวได้ชัดเจนอย่างมีประสิทธิภาพจากการรู้เท่าทัน
- 3) การพัฒนาทักษะทางชีวิต ความเป็นอยู่ และเติมเต็มความสุขให้ตัวเองและครอบครัว
- 4) การปรับอารมณ์สร้างความหวังให้กำลังใจตนเองและคนรอบข้าง
- 5) การมีแผนการนำชีวิตให้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ
- 6) การควบคุมพฤติกรรมให้รู้ทันวิถีชีวิตและปรับบริบททางสังคม

จากที่กล่าวมาทั้งหมด หากนำแนวคิดการจัดการภาครัฐที่เรียกว่า Get Creative คือ การออกแบบรูปแบบการจัดการภาครัฐแบบสร้างสรรค์ ซึ่งนำแนวคิดของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ภาครัฐเองต้องอุทิศตนเองเพื่อประโยชน์สาธารณะในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของพลเมืองให้มีความสุข (United States, Department of State, 1970) นำมาทำให้เป็นรูปธรรมและแนวคิดที่เรียกว่า ยุคแห่งการปกครองของรัฐบาลที่ทั่วถึงโดยแท้ของรองประธานาธิบดี อัลกอร์ แนะนำให้ประธานาธิบดีบิลคลินตันใช้จนเป็นที่ยอมรับ

แนวคิดความสุขมวลรวมประชาชาติ หรือ GNP (Gross National Happiness)

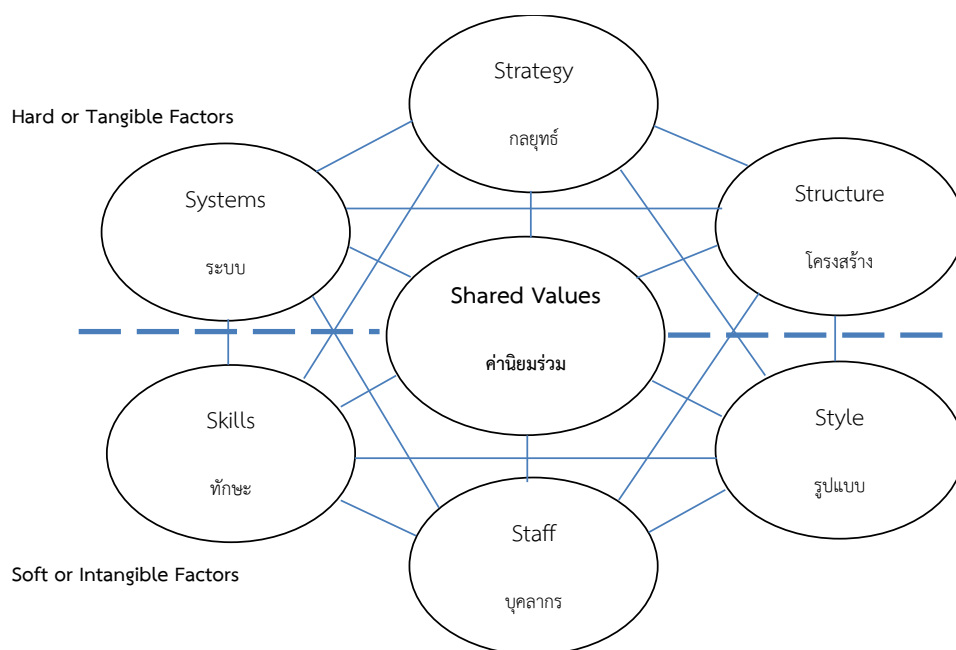
ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก (His Majesty King Jigme Khesar Namgyel Wangchuck) พระราชาธิบดี ลำดับที่ 4 แห่งราชอาณาจักรภูฏานได้ประกาศเจตนารมณ์สร้างความสุขภายในประเทศมากกว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 ผ่านคำกล่าวที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า “Gross National Happiness is More Important Than Gross National Product” ด้วยการวาง 4 เสาหลัก และ 9 แนวทางปฏิบัติ (9 Domains) เรียก “ภูฏานโมเดล” เพื่อนโยบาย 4 เสาหลัก ได้แก่ 1) ธรรมภิบาล (Good Governance) 2) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน (Sustainable Socio-Economic Development) 3) การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม (Preservation and Promotion of Culture) และ 4) การให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม (Environmental Conservation) โดยพัฒนาการปฏิบัติทั้ง 9 ด้าน ดังภาพต่อไปนี้

แนวคิด 7S ของแมคคินซี (7S McKinsey) เพื่อการประยุกต์ใช้

7S คือ กรอบแนวคิดของแมคคินซี เป็นกรอบแนวคิดที่คิดค้นจากหนังสือชื่อ In Search of Excellence ปี ค.ศ.1980 ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกโดยบริษัทแมคคินซี (McKinsey & Company) เป็นบริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจ โดย โรเบิร์ต เอช. วอเตอร์แมน จูเนียร์, โทมัส เจ. ปีเตอร์ และ จูเลียน อาร์. ฟิลลิปส์ (Robert H. Waterman Jr., Thomas J. Peters and Julien R. Phillips) ที่ปรึกษาร่างแนวคิดประสิทธิภาพขององค์การ คล่องตัว องค์การที่ดีจะเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ภายในของ 7 ปัจจัยต่อไปนี้ คือ 1. Strategy (กลยุทธ์) 2. Structure (โครงสร้าง) 3. Style (รูปแบบ) 4. System (ระบบ) 5. Staff (บุคคล) 6. Skills (ทักษะ) 7. Shared Values (ค่านิยมร่วม)

โดยแนวคิด 7S ของแมคคินซี หรือนิยมเรียกว่า แบบจำลอง 7S ถูกพัฒนาแนวคิดอย่างถ่องแท้เป็นปัจจุบันที่สุดจากงานวิจัยของเดอเมอร์ และโคเคากู (Kocaoğlu & Demir, 2019) ที่จัด 7S ของแมคคินซีให้เข้าใจง่ายและนำไปปฏิบัติสร้างความสำเร็จให้กับการแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ คือให้พิจารณา 7S นี้เป็นตัวแปรอิสระ โดยตัวแปรกลุ่มแข็งแกร่ง เรียกว่า Hard Elements ได้แก่ Strategy Structure และ System คือ กลยุทธ์ โครงสร้าง และระบบ ส่วนที่ถือว่ามีความอ่อนไหว เรียกว่า Soft Elements คือ การจัดการของรูปแบบ (Style) ค่านิยมร่วม (Shared Values) วัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture Style) ทรัพยากรมนุษย์ (Staff) และความสามารถ (Capabilities Skills) โดยใช้ให้เห็นว่า ค่านิยมร่วม (Shared Values) ควรเอาไว้อยู่ตรงกลางของแบบจำลองเป็นศูนย์กลางสู่การพัฒนาที่มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ ที่ถือเป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์การจัดการ ซึ่งเสมือนสินค้าหรือกระบวนการแปลงกิจกรรม การจัดการจากวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์การหรือกลยุทธ์

กรอบแบบจำลอง 7S

จาก 7S ข้างต้นของกอกเดอนิซ คาร์ตาล และโคเมอร์คู (Gökdeniz, Kartal & Kömürcü, 2017) ได้นำมาเรียงใหม่ตามผลการวิจัย พบว่า 1) ค่านิยมร่วม (Shared Values) 2) โครงสร้าง (Structure) 3) ระบบ (Systems) 4) กลยุทธ์ (Strategy) 5) รูปแบบ (Style) 6) ส่วนสนับสนุน (Staff) และ 7) ทักษะ (Skills) นอกจากนี้ ทั้ง 3 นักวิชาการ

และนักวิจัยข้างต้นได้ให้แนวคิดไว้ว่า ทั้ง 75 นี้ ให้ประเมินการนำไปใช้ด้วยการเป็นไปตามบริบทของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งมีความต่างกันและวัตถุประสงค์การนำไปใช้เป็นสำคัญ แต่ต้องวิเคราะห์ภายใต้การเป็นปัจจัยแข็งแกร่งและมีความอ่อนไหว (Hard and Soft Factors) ในการใช้วิเคราะห์ความใกล้เคียงและไกลจากสภาพแวดล้อมที่สามารถเติมเต็มสมรรถภาพของกลยุทธ์ที่นำมาใช้อย่างมีความเป็นปัจจุบัน (Current Performance)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายเป็นการวิจัยอนาคต หรืออนาคตศาสตร์ โดยมุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอนาคตที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการวิจัยเพื่อพยากรณ์ภาพในอนาคตที่สำคัญมีอยู่ 3 วิธี ได้แก่ 1) การคาดการณ์แนวโน้ม 2) การเขียนภาพในอนาคต และ 3) การปรึกษาผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 ท่าน ตามเกณฑ์ธามิส ที. แมคมิลแลน (Macmillan, 1971) ตามความเกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารทำหน้าที่กำหนดนโยบายในการพัฒนากลุ่มเด็กวัยเรียนถึงวัยรุ่นให้มีพัฒนาการทั้งทางด้านสุขภาพจิต ให้มีความสมบูรณ์เพื่อเป็นคนไทย 4.0 สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติทางด้านสาธารณสุขและความมั่นคง จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบจากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย (1) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2) ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการสาธารณสุข (3) ที่ปรึกษเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ สมช. (4) ผู้อำนวยการสำนักบูรณาการและขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (5) ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบกไทย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่บรรยายวิชาการในการพัฒนา จำนวน 6 คน และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ปฏิบัติทำหน้าที่บริการจำนวน 6 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยปัจจัยพึงประสงค์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์ อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เพื่อรองรับตามนโยบายสาธารณะการพัฒนาคอนรุ่นวัยเรียนและวัยรุ่น (Generation Alpha) ของกรมสุขภาพจิต ดำเนินการตามเทคนิคเดลฟาย ดังนี้

แบบสัมภาษณ์รอบที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) เป็นการถามคำถามอย่างกว้าง ๆ ให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาของการวิจัย เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามที่คัดเลือกไว้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างกรอบคำถามในแบบสอบถามรอบที่ 1 โดยการนำกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม นำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์รอบที่ 2 และรอบที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Closed End) เป็นการสังเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในรอบที่ 1 ซึ่งนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อหาฉันทมติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในปัจจุบัน พึงประสงค์ที่สามารถนำไปสร้างเป็นรูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์ อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา เพื่อส่งเสริมแผนพัฒนาสุขภาพจิตแห่งชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และบรรลุผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เช่นกัน ซึ่งผลของการแสดงฉันทมติในรอบที่ 2 ก็จะนำไปสู่การ

ยืนยันฉันทามติในรอบที่ 3 ด้วยแบบสอบถามในรอบที่ 2 อาจมีการปรับเปลี่ยนตามฉันทามติที่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอรับหนังสือจากคณะบดีมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 โดยใช้การสัมภาษณ์ตัวต่อตัวแบบเห็นหน้า เพื่อทำการวิเคราะห์คำตอบโดยละเอียดและนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อกำหนดกรอบของคำถามในรอบที่ 2
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยกำหนดเวลาในการทดสอบด้วยแบบสอบถามแบบตัวต่อตัวเห็นหน้า ณ ที่ทำงานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และออนไลน์สำหรับผู้ไม่สะดวกให้เข้าพบเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เพื่อทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ เพื่อพัฒนาเป็นข้อคำถามในรอบที่ 3
4. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ทำการเก็บรวบรวมตามวิธีเดียวกันกับรอบที่ 2 เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลยืนยันฉันทามติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
5. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามในแต่ละรอบอย่างละเอียด โดยก่อนเริ่มในรอบต่อไปก็จะให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ โดยเฉพาะในรอบที่ 1 ก่อนจะสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 ก่อนสร้างเป็นแบบสอบถามจริงในรอบที่ 2 เมื่อได้ความถูกต้องและสมบูรณ์แล้วจึงจะนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ มัธยฐาน (Median) และพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ หรือ Interquartile Range (IR) โดยนำมาวิเคราะห์ในโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

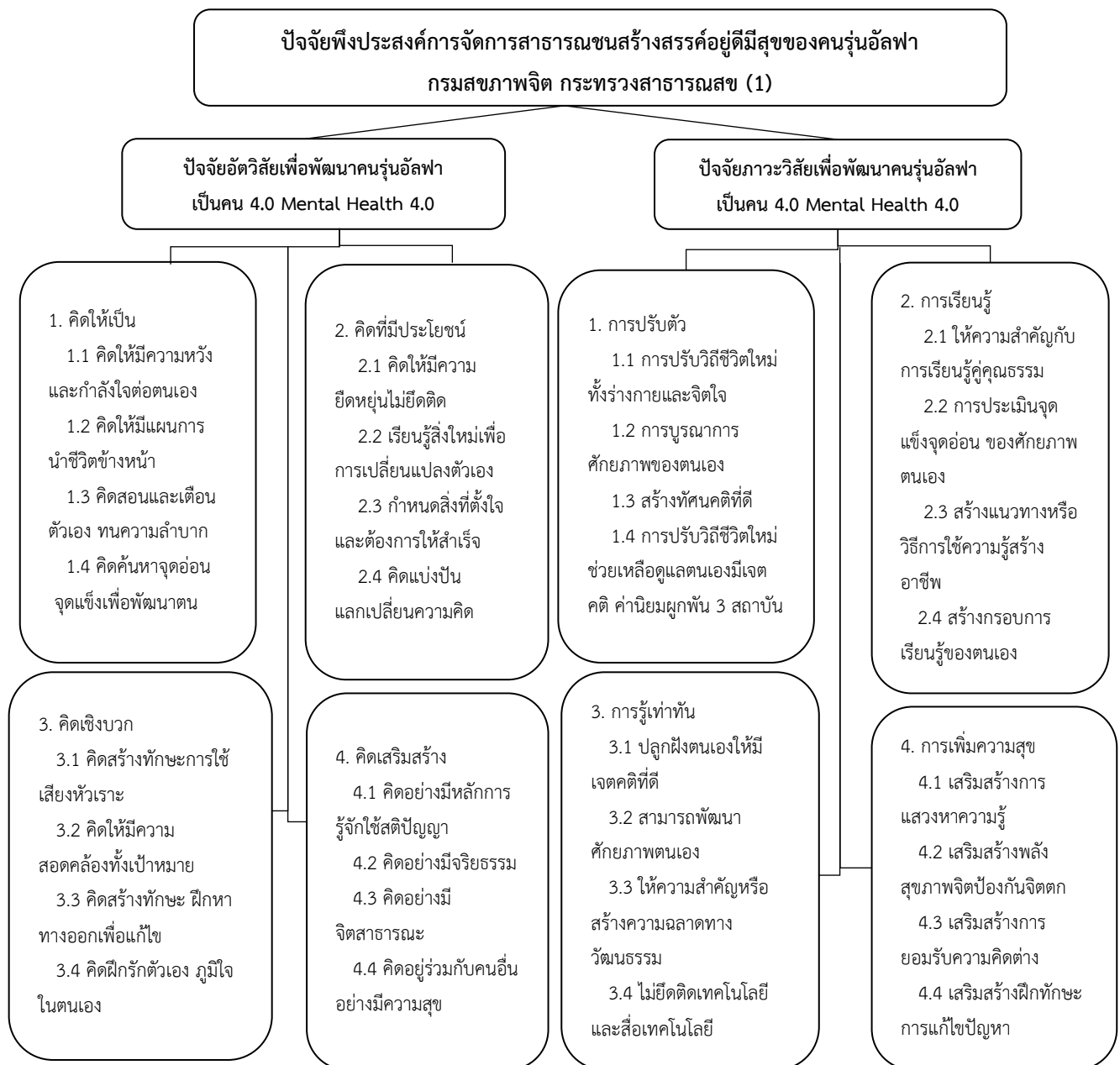
ปัจจัยพึงประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบวิถีทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์ อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข รายละเอียดตามตาราง (1) ดังนี้

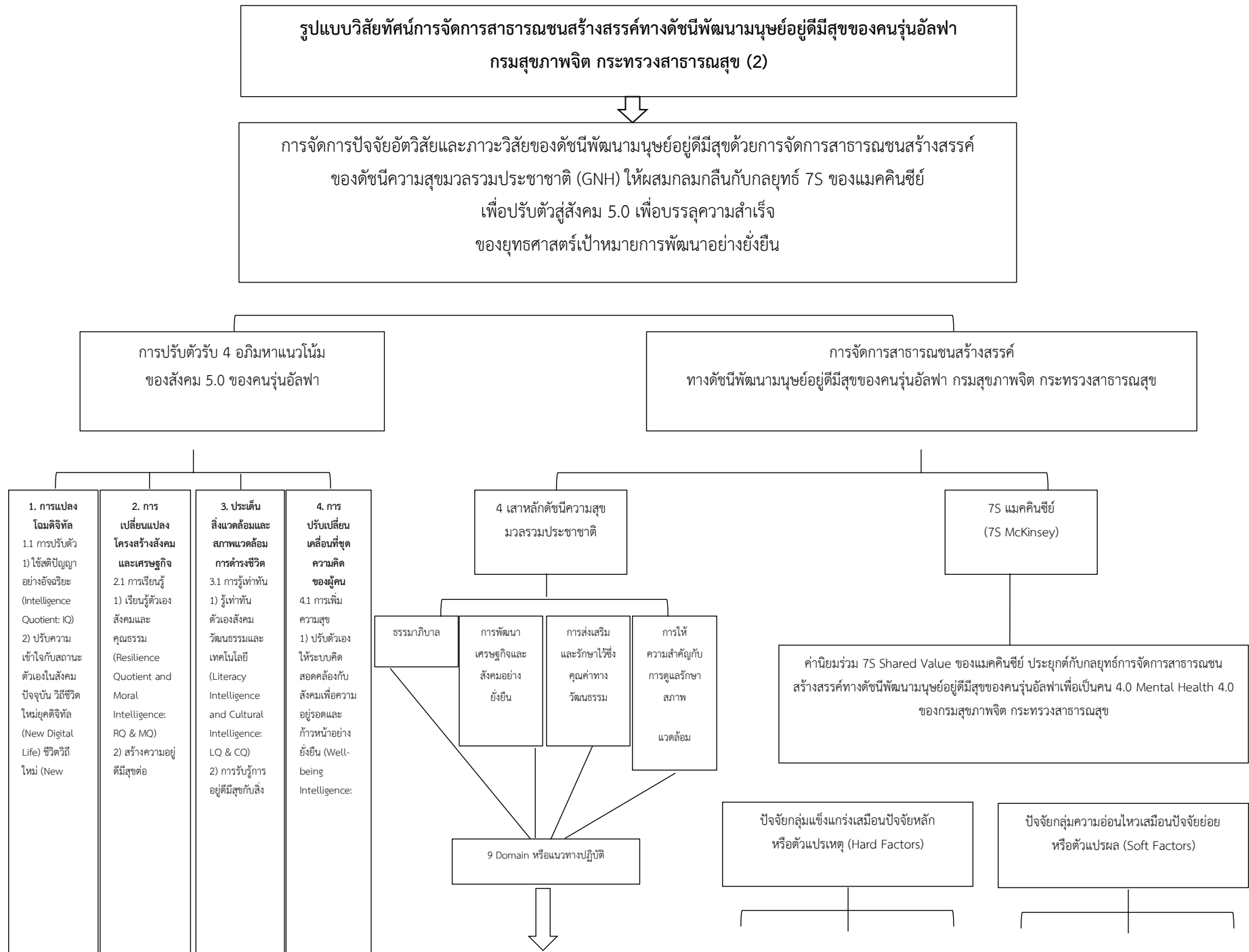
ส่วนที่ 1 ปัจจัยพึงประสงค์อัตวิสัย ประกอบด้วย คิดให้เป็น คิดที่มีประโยชน์ คิดเชิงบวก และคิดเสริมสร้าง

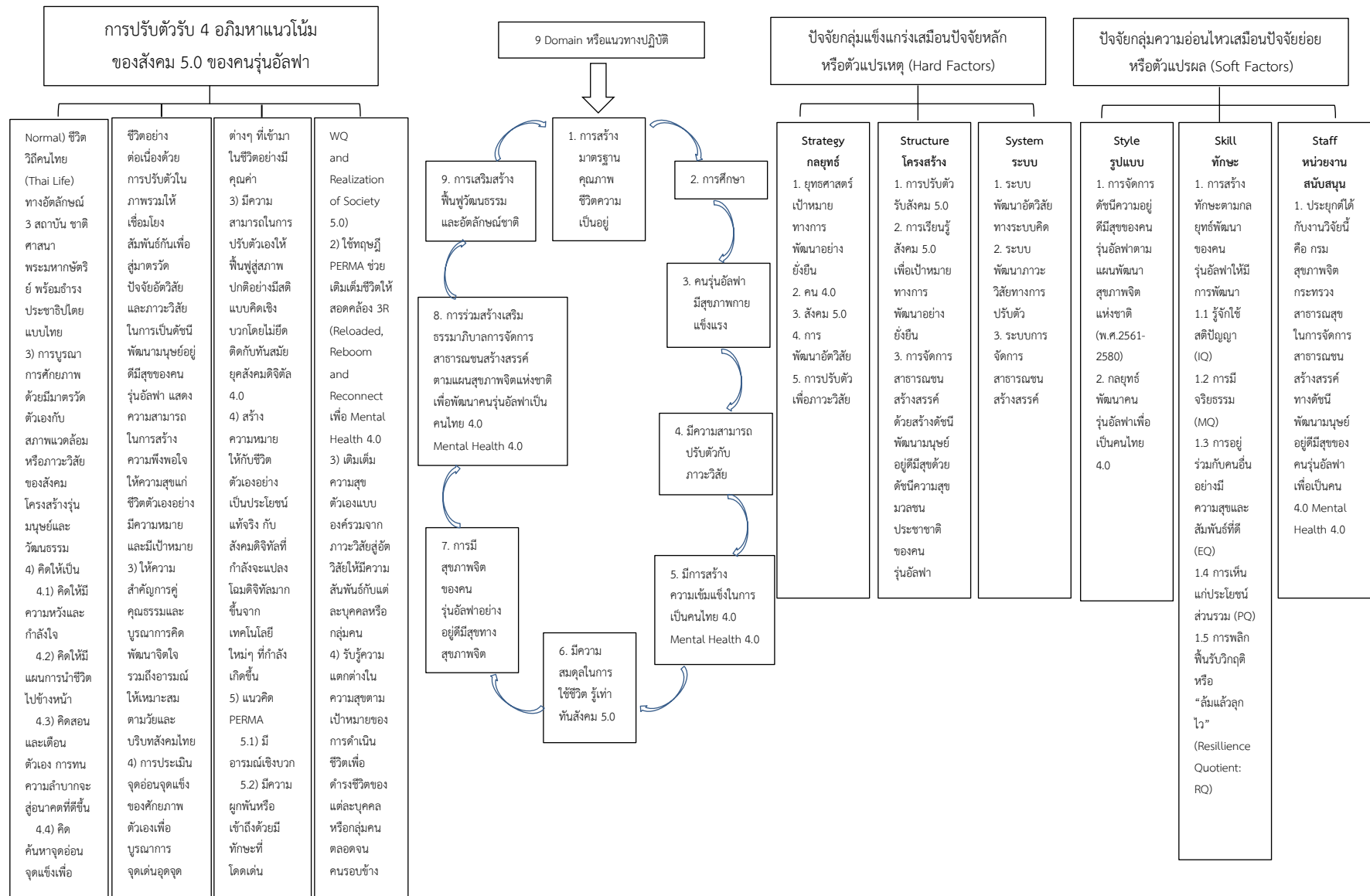
ส่วนที่ 2 ปัจจัยพึงประสงค์ภาวะวิสัย ประกอบด้วย การปรับตัว การเรียนรู้ การรู้เท่าทัน และการเพิ่มความสุข

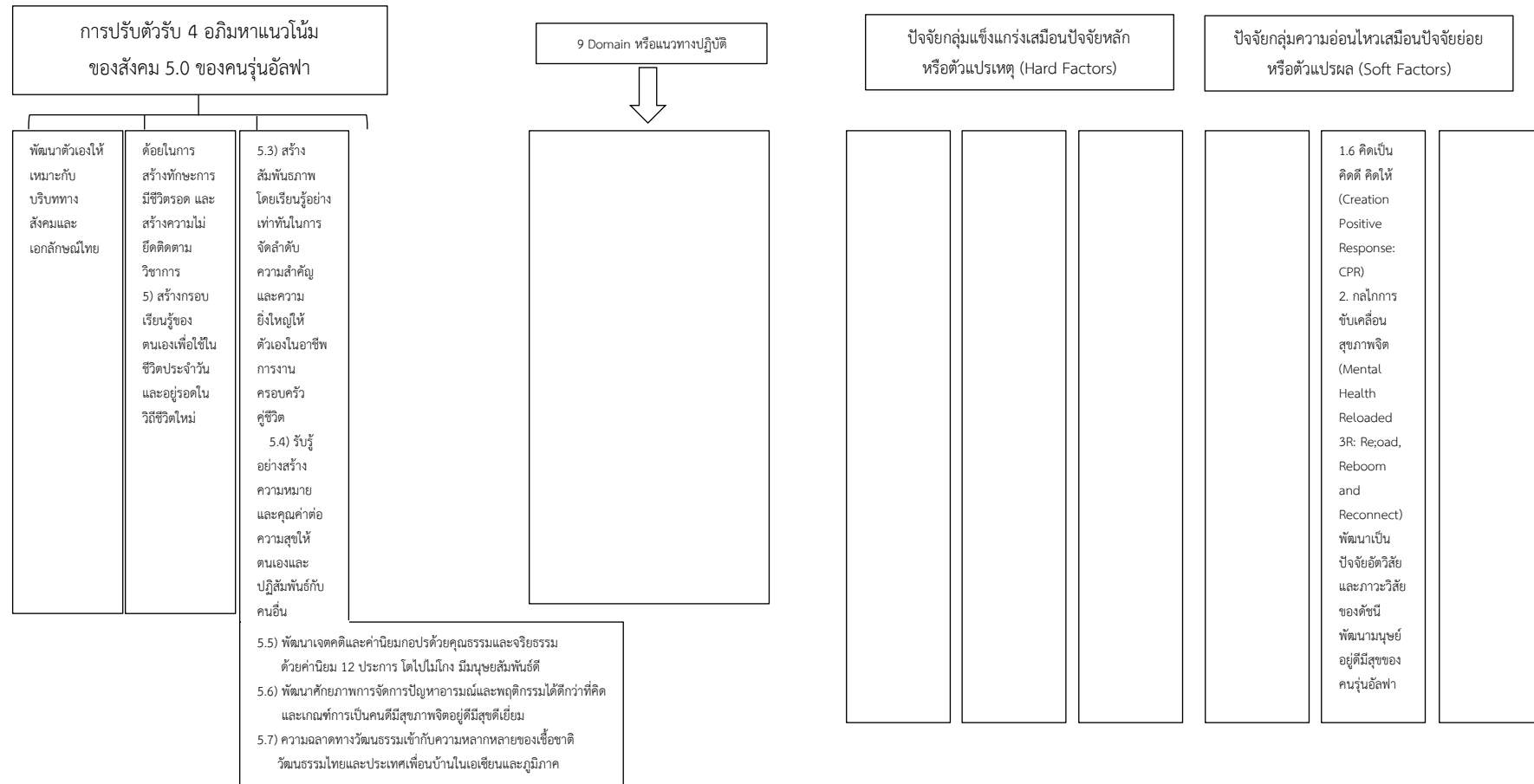
นอกจากนั้น นำปัจจัยพึงประสงค์อัตวิสัยและปัจจัยพึงประสงค์ภาวะวิสัย มาสร้างรูปแบบวิถีทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวง

สาธารณสุข ในการปรับตัวของคนรุ่นอัลฟ่าเข้าสู่สังคม 5.0 เพื่อบรรลุความสำเร็จยุทธศาสตร์เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการผสมผสาน 7S ของแมคคินซี กับความสุขมวลรวมประชาชาติ ของสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก รายละเอียดตามตาราง (2)

รูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟ่า กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

อภิปรายผล

1. ปัจจัยพึงประสงค์อัตวิสัย เพื่อพัฒนาคนรุ่นอัลฟาในการสร้างคุณสมบัติเป็นนักคิดสร้างสรรค์ เหตุผลคือไม่ให้ซ้ำกับส่วนประเภทการคิดและมิตการคิดที่มักใช้กันเพียงพิจารณาเป็นคำสำคัญ เช่น คิดได้ คิดดี คิดมีเหตุผล เป็นต้น ซึ่งส่วนมากก็ไม่ได้หลุดพ้นไปจากประเพณีปฏิบัติแบบเดิมๆ แล้ว เหมือนเพียงรวบรวมข้อมูลของมิตการคิดหรือประเภทการคิด แต่ไม่ส่งผลถึงตัวผู้คิด ควรพิจารณาในเรื่องขององค์ประกอบการพัฒนาบุคคลเพื่อสร้างคุณสมบัติสร้างสรรค์จะมีความชัดเจนยิ่งขึ้นมากกว่าการมองเพียงมิตการคิด เหมือนเพียงรวบรวมข้อมูลของมิตการคิดหรือประเภทการคิด แต่ไม่ส่งผลถึงตัวผู้คิดเหตุนี้แนวคิดและทฤษฎีซึ่งเกิดการซ้ำกันเสียเป็นส่วนใหญ่ นำมาอธิบายอีกจนเปลี่ยนจากคำว่าซ้ำเป็นซ้ำ ดังที่ อมาบิล (Amabile, 1989, p. 25) ให้แนวคิดว่า องค์ประกอบการพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติที่มีมิตการคิดที่ก่อประโยชน์ ต้องควรให้เป็นนักคิดสร้างสรรค์ คือการแสดงออกทางความสามารถพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้ 1) แตกต่างไปจากสิ่งอื่น ๆ ที่ได้เคยทำมาก่อนได้เคยพบเห็นหรือเคยได้ยินมาก่อน คือความคิดใหม่ (Novelty) ประยุกต์กับผลการวิจัยนี้ คือ คิดเสริมสร้าง 2) นอกจาก มีความแตกต่างแล้ว จะต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้น่าสนใจมีความหมายในทางใดก็ทางหนึ่ง คือความเหมาะสม (Appropriateness) นำสู่การสร้างประโยชน์ได้ ประยุกต์กับผลการวิจัยนี้ คือ คิดที่มีประโยชน์และคิดให้เป็น รวมทั้งเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นผู้ที่กล้าคิดกล้าแสดงออกมานะ อดทน ประยุกต์กับผลการวิจัยนี้ คือ คิดเชิงบวกนอกจากนี้โดยรวมแล้ว นักวิชาการ ผู้รู้ และผู้เชี่ยวชาญระดับต้นตำรับ จนถึงรุ่นหลังก็ยังอยู่ในความเห็นพ้องต้องกันอยู่ใน 2 ปัจจัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบใหญ่ คือ ปัจจัยอัตวิสัยขององค์ประกอบทางความคิด (Cognitive) ที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบทางจิต อารมณ์ และความรู้สึกที่สัมพันธ์กับปัจจัยภาวะวิสัยของรายละเอียดปลีกย่อยตาม ความสนใจไปตามภาวะวิสัย คือ บริบทของสิ่งแวดล้อมในการทำธุรกิจหรือมิตสังคม จึงเห็นได้ว่าเมื่อประยุกต์กับผลการวิจัยเรื่องนี้ก็คือ ปัจจัย อัตวิสัยและภาวะวิสัยนั่นเอง ดังนั้น เพื่อให้เหตุผลข้างต้นเป็นเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ หรือปัจจัยการพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติเป็นนักคิดสร้างสรรค์ของนักวิชาการสาขาต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับฐานะกูรูระดับโลก

2. ปัจจัยพึงประสงค์ภาวะวิสัย จากข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความคิดสร้างสรรค์และปัจจัยอัตวิสัย องค์ประกอบการพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติเป็นนักคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงนำไปพิจารณาการพัฒนาคุณสมบัติคนรุ่นอัลฟาได้ต่อไป ดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางสมองของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะของความสามารถในการคิดได้อย่างหลากหลาย หลายทิศทาง หลายแง่มุม มีความสามารถในการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่าง ๆ อย่างมีจินตนาการ มีการแสดงออกทางด้านบุคลิกภาพ อันจะนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาที่แปลกใหม่หรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 2 มิติ คือ

1) มิติด้านการคิด ประกอบด้วย มีความคิดคล่องแคล่ว มีความคิดยืดหยุ่น มีความคิดริเริ่ม และมีความคิดละเอียดลออ

2) มิติด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นใจในการคิดด้วยเหตุผลเชิงประจักษ์ของตนเอง

ที่ผ่านการทดสอบสมมติฐานแล้ว ไม่หวั่นไหวไปกับคำวิจารณ์ที่ผู้อื่น และมีความรอบคอบ ละเอียดลออในความคิดสร้างสรรค์

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณสมบัติคนรุ่นอัลฟาให้เป็นคน 4.0 Mental Health 4.0 โดยพิจารณาเชื่อมโยงของการคิดสร้างสรรค์นี้ถือว่าเสมือนเป็นปัจจัยเชื่อมต่อกับปัจจัยภาวะวิสัยที่จะกล่าวในหัวข้อต่อไปทางความคิดทางอัตวิสัยที่จะพัฒนาคนรุ่นอัลฟาเพื่อนำไปประยุกต์การคิดเชิงสร้างสรรค์ในการปรับตัวเข้ากับภาวะวิสัยของสังคม 5.0 เพื่อบรรลุความยั่งยืนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เติบโตโดยการนำแนวคิด 7S ของแมคคินซีกับความสมมูลรวมประชาชาติของสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก นำมาบูรณาการสร้างเป็นรูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เพื่อพัฒนาให้เป็นคนไทย 4.0 Mental Health 4.0 พบว่ามีสองปัจจัยของดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุข คือ ปัจจัยพึงประสงค์อัตวิสัย และปัจจัยพึงประสงค์ภาวะวิสัย โดยเฉพาะการต้องให้คนรุ่นอัลฟาพัฒนาเป็นนักคิดสร้างสรรค์ด้วยการมีคุณสมบัตินักคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นจากการใช้อัตวิสัยทางการคิดที่พบ คือ 1) คิดให้เป็น 2) คิดให้มีประโยชน์ 3) คิดเชิงบวก และ 4) คิดเสริมสร้าง นำมาพัฒนาต่อยอดและประยุกต์สร้างความสำเร็จให้การดำเนินชีวิตเป็นการคิดเชิงกลยุทธ์สู่ดัชนีมวลรวมความสุขประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) ในการวัดสถานะความอยู่ดีมีสุขจาก 9 องค์ประกอบ ซึ่งองค์การสหประชาชาติเองก็พัฒนาดัชนีพัฒนามนุษย์ในการจัดค่าความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม จากที่ประสบความสำเร็จในประเทศภูฏาน ปี ค.ศ. 2010 สมเด็จพระราชาธิบดี จิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก ใช้ความเชื่อทางพุทธศาสนา จิตวิญญาณ และมิติทางสังคม มาสร้างดัชนีความสุขประชาชาติ 9 องค์ประกอบ คือ 1) ดัชนีการมีคุณภาพชีวิตที่ดีทางจิต ก็คือ สุขภาพจิต 2) ดัชนีการมีสุขภาพที่ดี 3) ดัชนีการใช้เวลา 4) ดัชนีการศึกษา 5) ดัชนีวัฒนธรรม 6) ดัชนีมาตรฐานการครองชีพ 7) ดัชนีความหลากหลายของระบบนิเวศและความยืดหยุ่น 8) ดัชนีพลังชุมชน และ 9) ดัชนีการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลภาครัฐ ซึ่งสามารถนำ 2 ปัจจัยจากผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ต่อยอดจัดหมวดหมู่เพื่อการศึกษาได้ จะทำให้ได้แนวคิดใหม่หรือนวัตกรรมดัชนีขึ้นมาเพิ่มเติมที่สามารถเป็นไปได้

2. การนำปัจจัยพึงประสงค์อัตวิสัยและภาวะวิสัยไปสร้างเป็นรูปแบบวิสัยทัศน์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ทางดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟา กรมสุขภาพจิต พบว่าต้องพัฒนาคนรุ่นอัลฟาให้มีการปรับตัวรับ 4 อภิมาแนวโน้ม โดยใช้ความเชื่อมโยง ผสมกลมกลืนปัจจัยอัตวิสัยและภาวะวิสัยให้เข้าสู่สังคม 5.0 เพื่อบรรลุความสำเร็จของยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน มีประเด็นของ 4 ยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์พัฒนาดัชนีความสุขอยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟาหรือขยายสู่กลุ่มอื่นจนถึงทั้งสังคมเป็นดัชนีความสุขประชาชาติ คือ 1) ยุทธศาสตร์ดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขในภาวะวิกฤติที่ยากหลีกเลี่ยง ดังเช่น ที่ทั้งโลกต้องเผชิญกับโรคระบาด โควิด-19 2) ยุทธศาสตร์ดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขกับการแปลงโฉมดิจิทัล 3) ยุทธศาสตร์ดัชนี

พัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขกับการแปลงโฉมดิจิทัลในประเด็นที่มีเรื่องนำศึกษาอีกหลายเรื่อง เช่นวัดความสามารถของผู้คนหรือรุ่นคนในการเผชิญการทำลายใหม่จากนวัตกรรมเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ จนถึงแนวคิดค่านิยมและอุดมการณ์ ตลอดจนความเป็นอิสระทางสิทธิส่วนบุคคลหรือที่องค์การสหประชาชาติให้ความสนใจอย่างมาก คือ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้และสิทธิมนุษยชน 4) ยุทธศาสตร์ธรรมาภิบาลการจัดการภาครัฐและเอกชนอยู่ดีมีสุขทางธรรมาภิบาลสวัสดิการสุขภาพและสาธารณสุข เป็นต้น และยุทธศาสตร์การจัดการสาธารณสุขสร้างสรรค์ สังคม 5.0 สู่สังคมสร้างสรรค์ที่จะนำสู่ความสำเร็จที่มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนด้วยการแปลงโฉม 3 นวัตกรรมแนวคิดสำคัญ คือ 1) การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล 2) การใช้จินตนาการ 3) การสร้างสรรค์คุณค่า

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเจาะลึกดัชนีพัฒนามนุษย์อยู่ดีมีสุขของคนรุ่นอัลฟาเปรียบเทียบกับคนรุ่นซี (Z) หรือวาย (Y) มีข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าควรพิจารณาสู่กลุ่มอื่นต่อไป อีกทั้งงานศึกษาของกลุ่มผู้ปฏิบัติเห็นว่า คนรุ่นอื่นก็อาจมีพฤติกรรมแฝงด้วยการปรับตัวตามคนรุ่นอัลฟาที่อาจเป็นไปได้ เพราะมีความรู้น้อยกว่าหรือเชี่ยวชาญน้อยกว่าคนรุ่นอัลฟาที่เกิดมาพร้อมยุคเทคโนโลยีที่สมบูรณ์และใช้ชีวิตอยู่กับสังคมดิจิทัล อย่างเชิงเสียดมากกว่าคนรุ่นอื่น ขณะเดียวกันคนรุ่นอื่นก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมดิจิทัลอย่างมาก

2. ควรศึกษาเจาะลึกลงในหัวข้อสังคม 5.0 เพื่อบรรลุความสำเร็จของยุทธศาสตร์เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Society 5.0 for SDGs) ด้วยตัวแปรซึ่งเป็นส่วนประกอบของสังคม 5.0 คือ (1) สังคมสร้างสรรค์คุณค่า (Value Creation Society) (2) สังคมหลากหลาย (Diversity Society) (3) สังคมกระจายความมั่งคั่งและจำกัดข่าวสาร (Decentralized Wealth and Limited Information Society) (4) สังคมแห่งการปรับตัวสู่วิกฤติ (Resilient Society) และ (5) สังคมแห่งความต้องกลมกลืนกับธรรมชาติ (A Must Harmony with Nature Society) (6) สังคมแห่งการบรรลุผลสำเร็จของยุทธศาสตร์เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Achieving SDGs Society) (7) สังคมแห่งการลงทุนความรับผิดชอบต่อธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Governance for Responsible Investment for Environment Society of Public and Private Administration)

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2561). *รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *แผนพัฒนาสุขภาพจิตแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2561 - 2580)*. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563 จาก <https://www.dmh-elibrary.org/items/show/450>
- ภูเบศร์ สมุทรจักร, กมลชนก ขำสุวรรณ และกัญญาพัชร สุทธิเกษม. (2563). *โลกที่ 3 ของ ซี-แอลฟา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). (2561). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก 13 ตุลาคม 2561.
- ABC NEWS Radio. (2020). *What to know about Gen Alpha, the generation born 2010 to today*. New York: ABC Audio.

- Amabile, T. M. (1989). *Growing Up Creative: Nurturing a Life of Creativity*. New York: Buffalo, Creative Education Foundation.
- Cuzzocrea, V. (2019). Moratorium or Waithood? Forms of Time Taking and the Changing Shape of Youth. *Time & Society*, 28(2), 567-586.
- Easton, D. (1965). *System Analysis of Political Life*. New York: John Wiley.
- Epstein, N. B., Bishop, D. S. & Levin, S. (1978). The McMaster Model of Family Functioning. *Journal of Marital and Family Therapy*, 4(4), 19-31.
- Haq, M. ul. (1999). *Reflection on Human Development*. Delhi: Oxford University Press.
- Hunt, S. A. (2009). *Family Trends: British Families since the 1950s*. London: Research and Policy for the Real World, Family & Parenting Institute.
- Inhorn, M. C. & Smith-Hefner, N. J. (2020). *Waithood Gender, Education, and Global Delays in Marriage and Childbearing*. New York: Berghahn Books.
- Kocaoğlu, B. & Demir, E. (2019). The Use of McKinsey's 7s Framework as a Strategic Planning and Economic Assessment Tool in the Process of Digital Transformation. *Pressacademia*, 9(9), 114-119.
- Lüchters, G. & Menkhoff, L. (2000). Chaotic Signals from HDI Measurement. *Applied Economics Letters, Taylor & Francis Journals*, 7(4), 267-270.
- Macmillan, T. T. (1971). *The Delphi Technique*. Washington, D.C.: ERIC Clearinghouse.
- Nagy, Á. & Kölcsey, A. (2017). Generation Alpha: Marketing or Science? *Acta Technologica Dubnicae*. 7(1), 107-115.
- Pedace, L. (2008). *Research Paper: Child Wellbeing in England, Scotland and Wales: Comparisons and Variations*. London: Research and Policy for the Real World, Family & Parenting Institute.
- Sen, A. (2000). A Decade of Human Development. *Journal of Human Development*, 1(1), 17-23.
- Streeten, P., Burki, S. J., Ul-Haq, M., Hicks, N. & Stewart, F. (1981). *First Things First: Meeting Basic Human Needs in the Developing Countries*. New York: A World Bank Publication, Published for the World Bank, Oxford University Press.
- United States, Department of State. (1970). *Diplomacy for the 70's: A Program of Management Reform for the Department of State*. Washington, D. C.: The Superintendent of Documents U.S. Government Printing Office.